

Ірина ШЕВЧУК

здобувач

Тернопільський національний економічний університет

ДО ПИТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ У КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ЦУКРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Увесь період становлення економічної системи України супроводжується зростанням залежностей у світовій економіці, які були зумовлені процесами інтернаціоналізації виробництва та глобалізації, що викликало появу нових загроз функціонування економіки країни. Зважаючи на те, що під час перебування України в складі колишнього Радянського Союзу вивчення забезпечення економічної безпеки в основному зводилося до критичного оцінювання американської гегемонії та захисту принципів соціалістичного способу виробництва, цілком природно постає питання її побудови, спираючись на прогресивні досягнення людства в цій сфері.

Комплекс проблем, пов'язаний із соціально-економічним реформуванням в Україні як важливим чинником забезпечення належного рівня економічної безпеки підприємств цукрової промисловості має важливе значення для розвитку нашої країни.

Із світового досвіду відомо, що магістральний шлях сучасного розвитку економіки пролягає через демократизацію та диверсифікацію відносин власності, утворення провідного прошарку працюючих власників (народний капіталізм), утвердження ефективних механізмів взаємодії між працею і капіталом. Україна обрала ліберальний шлях розвитку, а саме поєднання системи ринкових відносин і суттєвої ролі держави в забезпеченні ефективного функціонування ринкових механізмів і вирішенні соціальних проблем. Трансформація економіки, яка зараз здійснюється в Україні, проходить саме шляхом лібералізації економічних відносин.

Безумовно, шлях трансформаційних перетворень дуже складний і як виявилось – довгий. Як свідчить аналіз, проведений відомими вітчизняними економістами і політиками, не обходиться без деформацій, прорахунків і помилок, повільності і некомплексності економічних реформ. Їх знання надає можливість для своєчасної розробки і здійснення заходів щодо виправлення. Це в свою чергу суттєво сприятиме забезпеченню економічної безпеки на рівні держави та досліджуваних нами - підприємств цукрової промисловості.

По-перше, в ході трансформації порушено єдність і збалансованість економічних і суспільних перетворень, між якими існують системні зв'язки. Це відбулося як у часі, так і в окремих комплексах: економічному та суспільному. Трансформаційний рух є ефективним лише за умов дотримання одночасності і системності перетворень як в економічному, так і в суспільному житті.

По-друге, бажання швидко перестрибнути через об'єктивний перехідний період призвело до системної дезінтеграції як в економіці, так і суспільстві. Результатом такої дезінтеграції в економічній сфері стала розбалансованість ще до кінця не сформованого ринкового механізму, яка існує й зараз.

По-третє, з самого початку неправильно обрано модель суспільно-економічного розвитку, а саме, латиноамериканського типу. Хоча еталон був значно ближчий навіть за відстанню і географією – європейський, а ще краще – китайський і в'єтнамський. Це завдало шкоди процесу демократизації, як в економіці, так і в суспільному житті.

По-четверте, світовий досвід свідчить, що на етапі трансформаційних суспільних та економічних перетворень роль держави в їх здійсненні не зменшується, а навпаки, зростає. Але цим досвідом ми не скористалися. Головне завдання держави у такий період – утворення ринкових механізмів на ґрунті лібералізації економічних відносин, розбудова провідних інститутів демократії та громадянського суспільства, що тісно пов'язані між собою. Світовий досвід вивів правило, згідно з яким держава звільняє економіку від своєї присутності тільки там, де сформовано та ефективно функціонують дієві ринкові механізми.

По-п'яте, не було враховано, що реформування економіки в ринковому напрямі є не самоціль, а лише механізм вирішення соціальних питань. Досвід повоєнної Європи підтверджує, що визначальним був принцип саме соціальної спрямованості реформування економіки.

По-шосте, доцільно також відзначити, що сучасні проблеми в цукровій промисловості України є значною мірою похідними від кризи державного управління, викликані поспішністю і непідготовленістю переходу від адміністративно-командних методів управління економікою до ринкового регулювання.

Отже, перелік наведених негативних чинників та необхідність їх відвернення ще раз підтверджують необхідність мати власну модель трансформаційних перетворень економіки і суспільства, засновану на ліберальній ідеї, яка дозволить на належному рівні забезпечити економічну безпеку як підприємств цукрової промисловості так і держави загалом.

Література

1. Дацків Р. М. Економічна безпека держави в умовах глобальної конкуренції / Р.М. Дацків. – Л. : Центр Європи, 2006. – 160 с.
2. Ткаченко А. М. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Venu/2010_1/21.pdf
3. Шлыков В. Экономическая безопасность предприятия / В. Шлыков // РИСК. – 2016. – №6. – С. 61 – 63.

Борис ЯЗЛЮК

д.е.н., професор, декан факультету
аграрної економіки і менеджменту
Тернопільський національний економічний університет

МЕХАНІЗМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Існуюча на сьогоднішній день в Україні ситуація в питанні державної підтримки харчових підприємств вкрай незадовільна, має потребу в глибокому вивченні й удосконалюванні, згідно із чим найбільш важливі висновки й пропозиції за результатами проведеного нами дослідження можна сформулювати в такий спосіб:

1. Успішне вирішення завдання організації ефективної роботи харчових підприємств передбачає можливість залучення в галузь необхідної кількості матеріальних і грошових ресурсів (інвестицій). Причому, вивчення закордонного й вітчизняного досвіду забезпечення ресурсами продовольчої сфери показало, що для цього необхідно регулювання даного процесу з боку держави.

2. З урахуванням галузевої специфіки виникає необхідність винесення на теоретичний рівень і усвідомлення в державному масштабі принципу пільговості при наданні коштів агропродовольчому сектору на поворотній основі.

3. До числа головних недоліків системи ресурсного забезпечення харчових підприємств належить відсутність стабільності через постійну зміну форм кредитування, систем інвестування, страхування й ін.

4. Порівняльний аналіз різних методів забезпечення підприємств галузі позиковими коштами, що застосовувалися в останні роки, демонструють найбільшу ефективність механізму пільгового кредитування зі спеціального фонду, у силу чого саме даний механізм доцільно удосконалювати й розвивати.

5. Аналіз практичних аспектів інституційної підтримки інвестиційної діяльності харчового виробництва, і особливо, здійснюваної за допомогою пільгового кредитування, дозволив сформулювати наступні твердження: